

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, iparosok, gazdasági egyesületi tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Szolgabírósi kirendeltség Parajdon.

Az elmúlt darabont-ido alatt jutott a sóvidéki közszükséglet képező szolgabírói kirendeltség ügye törvényhatósági határozat képeben a belügyminiszteriumba. Nem kínálkozott ez jó üzletnek a darabontok részére, mert a derék, tiszta székely sóvidékiek annak idején függetlenségi és 48-as Kossuth-párti képviselőt választottak. Megbuktatták az akkor Tisza-párti, később Kristóffy-féle megyefőnököt. Kilátás tehát arra, hogy politikai elvüket eladják, köpönyegvet fordítsanak — szó sem lehetett. A darabontok pedig ingyen, még a legközérdekűbb dolgokra sem voltak kaphatók. Annál kevésbé ismerték el a jóra való Sóvidék lakosságának nyomorúságát.

A levegő meglisztult. A becsületes belügyi reformok ideje elérkezett. Most tehát a sóvidékiek ismét fölvehették a küzdelem fonálát s nagy a reményük, hogy ezuttal méltányos, alig számbavehető áldozatot igénylő kérésük meghallgatásra, jóindulatu elintézésre talál.

Biztosítékot nyújt erre azon körülmény, hogy Ugron Ákos főispán a vármegye tekintélyes számottevő lakosságának elodázhatatlan szűségletét nemcsak ismeri, hanem teljes igazsággal, a közérdeknek megfelelő lelkiismeretességgel kívánja kezelni. Nála mellék tekintetek szerepét nem játszanak. Viszont bárkivel szemben döntő az igazság és becsületesség.

Ezeket a szempontokat mérlegelve, a Sóvidéken felállítandó szolgabírósi fiókhivatal megvalósítása végett, következő kérést intézték a főispánhoz:

Méltóságos Főispán Ur!

Udvarhelyvármegyének a szélén fekvő Sóvidéke öt községe: Korond, Atyha, Felsősfalva, Alsósfalva és Parajd 15.000 lelket számláló tiszta székely lakossága a vármegye központjától Székelyudvarhelytől teljesen elszigetelten 36 kilométer távolságra fekszik.

A Sóvidék lakossága az erdőtervénynek minden átmeneti intézkedések mellőzésével történt alkalmazása következtében a legelők célszerű kihasználásában akadályozva lett, az erdők faállagának szabad használatában korlátoztatott és ezek következtében a lakosságnak állattenyésztéssel foglalkozó része, ugy-

szintén az erdők faállagát feldolgozó része is jövedelmező forrásait elvesztette; azért a lakosság nyomorúságát anyagi viszonyok közé jutott.

A Sóvidék lakosságának anyagi romlásához hozzájárult az a körülmény is, hogy a központtól nagyon távol fekszik és minden csekély törvényes ügyben, amelyet a szolgabírói hivatalnál kell elintézni 72 kilométer utat kell megtenni — gyalog!

A naponta előforduló nagyobb erdő és legeltetési tilalmi kihágásokért hasonlóan, a kik ezen kihágásokért tárgyalásra megidéztenek a központba és börtönbüntetésre marasztaltatnak el, a tárgyalásra való megjelenés és a kiszabott börtönbüntetés leülése végett két ízben a központba Székelyudvarhelyre menni 144 kilométer utat tesznek meg gyalog.

Ezen körülmény a szegény, kereset hiányában szenvedő népnek elviselhetetlen teher, mert minden egyes alkalommal utat kell tenni a tarisznyába, ha volna, de a szegényember asztalfőkjéből sokszor hiányzik a kenyér és a hozzávaló, úgy az utiköltségre való pár krajcár is a zsebből, azért kénytelen éhezve, nélkülözéssel küzdeni a míg a fásaszó utat megteszi. Különösen téli időben szájalomra méltóak azok a szegény emberek, akik övig érő hóban, kigyérült tarisznyával, lyukas bocskorban, gyenge, vásott, kopott ujasban, éhezve és dideregve kell hogy megtegyék a 72 kilométer utat a Kalondán keresztül, mert ez a hosszú ut megtevéle gyalog két éjszakát és egy nappal veszen igénybe. A jobb módúak, akik lóval és szekérral rendelkeznek, éjfél 12 órakor indulnak el hazulról, hogy reggel 8 órára beérkezessenek Udvarhelyre. Az ügyek letárgyalása elhúzódik a délutáni órákig, a míg visszaindulhatnak, estére jár az idő és ismét csak éjjel 12 óra lesz, mikor hazaérkeznek.

Ezt a sok szenvedést a Sóvidék lakossága miért viseli. Azért mert Parajdon nincsen szolgabírói hivatal, amely a folyó panaszos és egyéb közigazgatási ügyeket helyben elintézzé és a népet a sok szenvedéstől és zaklatástól megóvjá!

Méltóságos Főispán Ur!

Az udvarhelyi járás szolgabírói hivatalánál egy fő- és két szolgabíró alkalmazásban, akik a járás folyó hivatalos ügyeit intézik. Azok egy szolgabírót rendeljenek a Parajdra; amiatt a vármegye költségvetése csak annyiban szaporodnék, hogy a szolgabírói kirendeltség részére hivatalos helyi-

seget, irodai átalányt és a szolgabíró részére lótarányt adjanak. Ezen csekély áldozatot a magas Magyar Kormány meghozhatja azért, hogy 15000 lelket számláló tiszta székely lakosságot a felsorolt nyomortól megszabadítsa, annál is inkább, mivel hogy jelenben a vasut Parajdig már megnyitott és közlekedik, ezáltal a Sóvidéken a forgalom emelkedik és a sóbánya érdeke is azt kívánja, hogy ügyeit és munkás viszonyait helyben intézhesse el. Különbben is nem a nép van a hivatalért, hanem a hivatal a népet és nem felel meg a méltányosságnak, hogy a hivatal kényelméért annyi adózó polgár szenvedjen, hanem a hivatalokat kell úgy beosztani, hogy a népek kényelmesen és könnyen hozzáférhetővé tegyék.

Ezen tarthatatlan állapotok megszüntetése céljából — a darabont-kormány idejében — Dr Damokos Andor, vármegyénk alispánja Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságához előterjesztést tett, ezen előterjesztést a törvényhatósági bizottság a magáévá tette és elhatározta, hogy a Sóvidék részére Parajdon egy szolgabírói kirendeltséget létesít. Határozatát — jóváhagyás végett és a költségek többletének a vármegye dotációjába leendő felvétel végett — felterjesztette az akkori Fehérvári darabont-kormányhoz, de azt a Fehérvári darabont-kormány nem hagyta helyben és így a Sóvidéknek ez az égetően szükséges ügye elposványosodva — letétben hever!

Most már Magyarországnak osztatlan közbizalmat bíró felelős magyar kormánya van, Méltóságod pedig itt a vármegyében ennek a kormánynak a képviselője és vármegyénk szülőltje, aki itt nőtt fel és a székelység ügyes-bajos dolgait ismeri és személyesen is megvan győződve arról, hogy felhozott sérelmeink valósággal fennállanak. Azért mély alázattal kérjük Méltóságodat, hogy a Sóvidékre Parajd központtal egy szolgabírói kiküldöttség létesítését a legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen esetleg egy rendkívüli közgyűlésen meghatározatni kegyeskedjék, a határozatot, a magas kormányhoz jóváhagyás végett pártolólágg terjessze fel és eszközölje ki, hogy a szolgabírói kiküldöttség költségvetését a Belügyminiszter Ur Ó nagyméltósága a folyó évi költségvetésbe felvéve, a Sóvidéknek Parajd központtal rövid idő alatt egy szolgabírói hivatal létesítését engedélyezze.

Felsősfalván, 1906. június hó.

Mély alázattal:

Lukács Illés községi főbíró, Kovács

Mózes, Bőjthe Béla, Boldizsár Illés, Kovács Sándor, Lukács Dénes, Szász István, Szász Mihály, Szőke Dániel, Vágási Zsigmond id., Engi Gergely Fábian Dániel, Keresztes János, Hetszer Kálmán, Fábian Illés.

A politikai helyzetről.

* **Ki biztosítja azt, hogy** öszre ellenségeink meg nem kísérlik válságba dönteni Magyarországot? Bizony ez nagy kérdés, a melyre felelni egykönnyen nem lehet. Azt, hogy a Fejérvári-féle kormány vissza kerüljön és holmi Lányi-fele represszáliák kerüljenek felszínre, szinte kizártnak tekinthető. Azonban — ismerve az osztrákokat, — látva azt, hogy a Kristóffy emberei mily szívós kitartással védelmezik a régi rendszert és mily vehemenciával támadják a függetlenségi és 48-as párt támogatásában levő, azonban — udvari közkívánatra — még mindig 67-es alapon mozgó kormányt, kénytelenek vagyunk Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő azon véleményét helyeselni, hogy a függetlenségi pártot csakugyan ország-szerte szervezni és erősíteni kell. A császári teljhatalom közelebbi tulterjedését, igaz, aligha lesz kedve megismételni az agg uralkodónak, mert hiszen mindent megkapott tőlünk, amit akart. De a kamarailában sokszor csalódtunk. Okunk lehet a jövőtől való aggodalomra. Ha valamely európai esemény felkavarja a Habsburgok monarchiáját: akkor Magyarország oly védtelen, mint a darabont-kormány alatt volt; kiszolgáltatva a katonai önkénynek, a bürokratikus szolgalelkűségnek, a nemzetiségek izgatásainak és a nemzetközi demagógiának, mely sem Istent, sem hazaszeregetet nem ismer. Mikor legjobb helyzetben van valaki, akkor jusson eszébe a bekövetkező rossz állapot...

* **Hüszölni és gondtalanul élni,** igen jó dolog lehet így ugorkaérés idején. A magyar nemzet, mely alkotmányos jogait képviselőire bízta — nem hüszöl. Napestig fáradhatatlanul munkálkodik, verejték csurog az arcán, hogy egy évi fizetését az anyaföldtől beszedje. S mintha lát-nám, mily hála-érzet tölti el kebelét, hogy a Mindenható annyi inséges esztendő után, végre fáradságát bővebben jutalmazta. Amily elégedettség tölti el e téren az országot, éppen olyan reménytelenül kezdett aggódni a politikai téren történetek miatt. Azok az eredmények, melyeket a paktum hozott és a delegációk megszavaztak, vagy a melyek a költségvetésben vannak, kielégíthetik a királyt, de a nemzetre nézve

sem vívmányt, sem biztosítékot nem jelentenek. A nagy küzdelemnek és a reá következő hasonló győzelemnek más gyümölcsét vártuk. Azt hittük, hogy a nagy függetlenségi tábor, melynek eszméi, elvei minden igaz magyar szívében vannak, rövid idő alatt az összes hazafias pártokat a 48-as lobogó alá vonja, hogy így egyetértve, az ország boldogulását haszontalan pártoskodások ne akadályozzák. Vigyázni kell, mert az örökséget könnyebben lehet megszerezni, mint azt csorbitatlanul megtartani. Tényleg meg kell tenni mindent arra nézve, hogy az átmeneti idő alatt a nemzetet teljesen szervezzük, előkészítsük, megerősítsük, hogy a feltétlenül bekövetkező új harc, változott erőviszonyok között találjon bennünket. Mi legyünk erősek, egységesek, szervezettek és kitarthatók és nem az udvar és nem az osztrákok. Ezt kívánja a magyar nemzet jövője, ez az okos politika.

* **A nemzet képviselői** — ha lelkiismeretükben érzik a nagydők fontosságát — edes semmit tevéssel nem érhetik be. A nemzet megtette kötelességét. Most immár képviselőin van a sor. Ne csak addig ismerjék a választókat, amíg voksokat adnak, hanem vegyenek fáradságot és közbe-közbe egy-egy beszámoló gyűlésen világossítsák föl a történelekről, készítsék elő a jövőre. A virágot, ha nem ápoljuk, ha elgyomosodni engedjük — elhervad és aratás idején gyümölcsöt nem hoz, vagy ha hoz, férges lesz az. Tehát: „Munkára fel, ne vesztegelj! Nem restekért van itt a hely...” A függetlenségi párt végcélja 67 es politika nem lehet. Hogy pedig a 48-asra lehető rázkódtatás nélkül gyakorlatban átterhessen, arra igazi munka, kitartható szorgalom kell. A nemzet kötelességét megtette. Most 48-as képviselőitől várja — ugyanazt...

* **A tetszalottak** ébrednek. A XX. század magyar közéletének kétségtelenül legsötétebb és becsülettel legmentesebb alakja, — írja Cholnoky Viktor — Kristóffy József pláne

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

Budvár és Csicservár regéje.

A „Szekely-Udvarhely” eredeti tárcája.
— Irta: **Fülel Sz. Lajos.** —

Bérces kis hazámban akár merre lépek, Elém állnak mind a régi szép emlékek. Borongó lelkekre, mint a rom repkénye, Ráborul csendesen a mult szelid fénye, Melynek világánál hős daliák szállnak Szerelem, dicsőség útján — ideálnak... Ilyen volt Csicsér is, a híres levante, Aki a Rabonbán leányát szerette. Ez a tündérszép lány ott élt és Budvárban, Gögös atyja mellett, nehéz árságban. Gyásza, buja közben derűs napja két fél: Búhajos szerelem ragyog ki szeméből. Csicsérért ver titkon szive dobogása, A nevét hordozza lelke sohajtása... A büszke Rabonbán, a gögös apának Szemei a leány szívébe belátnak. S hogy kiért epedez, azt is észrevette: — Mit keres itt, ugy mond, az a szedte-vedte? Királyi volt az én őseim törzsfája, Lányom akárkinek nem lehet arája. Le is út, fel is út! Tudomásul vegye: Csicsér többé lábát házamba ne tegye!

Késő őszszel, hervadt őszszel
Lehull a fák lombja.
Tán nehezebb most a lélek,
Valami úgy nyomja.
Ős Budvárnál, Csicservárnál
Kél a szél bugása,
Tán nem is szél, hanem két sziv
Fájó sohajtása.

már kezd újra szerepelni a nyilvánosság előtt. Mert ezeknek a bőrözökhöz mérve gyenge fegyver a közmegegyezés és az egyetemes undor és mert a kormány gyenge és bécsi befolyás alatt álló ahhoz, hogy merje odahurcolni, a hova valók: a vádlottak padjára. És rájuk sütni a bélyeget és rájuk rakni a bilincset, amely elnémita őket...

A szekely kamara közgyűlése.

Marosvásárhelyt 1906. július 17.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tegnap teljes ülést tartott. A gyűlést Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök vezette.

Elnöki közlések után a szekelyföldi ipari akcióról tételt jelentés, minek kapcsán a teljes ülés sajnálattal vette tudomásul, hogy a kamarának ezen akcióval járó költségei fedezésére kért államsegély nem bocsátott rendelkezésére. Örömmel fogadta azonban a miniszternek azon kijelentését, hogy a szekelyföldi iparfejlesztési akció keretében a Marosvásárhelyt szervezendő technológiai muzeumnak jelentékeny feladatokat juttat. Hasonló hangulattal fogadta a miniszter ama kijelentését, hogy Erdővidéknek, melynek nagymennyiségű vasanyaga van, egy nagyobb vasiparfelel felállításához készséggel nyújt segélyt.

A szekelyföldi iparfejlesztési akció sikere érdekében elhatározta folytatni a gyűlést, hogy számba veszi minőség és mennyiségileg mindama export képes kézmű-, házi- és gyáripari termékeket, melyek jövőben Romániában s általában a keleti tartományokban elhelyezhetők, melyeknek kivitele magas vámmal nem korlátoztatik. E célból a Romániával való kereskedelmi összeköttetés biztosítása érdekében a szükséges lépéseket megteszi. Végül Sz. Szakáts Péter titkár az ügy további tanulmányozásával megbizta.

A szekely fiuk ipari kiképzése ügyében elhatározta, hogy a kamara jövőben lehetőleg csak olyan iparosoknak ad szekely fiukat ta-

noncul, kiknél a szükséges előfeltételek az ipar megtanulására biztosítatnak és akik a tanoncoknak a szülők megterhelhetése nélkül biztosítják élelmét, ruházatát és egyéb szükségleteit. Borszék Soma nyug. miniszteri tanácsos levelező tag indítványára elhatározta, hogy a szekely tanoncok nevelésében és el látásában kitűnt iparos mesterek kitüntetésére vagy megjutalmazására iránt is lépések tételnek.

Sz. Szakáts Péter titkár jelentést tett a bukaresti kiállításról, melyen 21 szekelyföldi iparos jelentékeny szép munkával vett részt, ami örvendetesen vétett tudomásul. Elsősorban érdekünk, hogy a szomszéd kelettel ipari és kereskedelmi összeköttetést keressünk.

Folytatólag az ipari munkás jutalmak kérdésében határozott a teljes ülés. A négy, egyenként 100 koronás jutalmat a kerület négy megyéből 1—1 legidősebb munkásnak javasolja adományozni. Targyalta a gyűlés az állami támogatásért beadott folyamodványokat. Egyrészt a szekelyakció keretében találta figyelembe veendőnek; egyrészt meg egyenesen a kereskedelmi miniszter támogatásába ajánlotta.

Egy folyamodás kapcsán az indítványok során elhatározta, hogy a szekelyföldi len- és kendertermesztés fokozása céljából a toplicai hőforrások mellett áztató létesítése tárgyában lépéseket tesz a kamara. Ugyanis a tapasztalat azt mutatja, hogy a mióta a kender- és lenáztatás a folyóvizekben megtiltott, a termelés aláhanyatlott. Ezt fokozni kell úgy az ipar, mint a mezőgazdaság érdekében. De másfelől az is indokolja a tervet, hogy az említett hőforrásokban 48 óra alatt a kender és 24 óra alatt a len kiázik s valami szép fényt nyer, ami értékét fokozza. A teljes ülés megbizta az elnökséget, hogy a továbbiakhoz szükséges adatokat szerezzék be és tegyen előterjesztést.

A gyűlés végén tett indítványra a tagok élénk hozzászólása után

elhatározta a teljes ülés, hogy a most folyó III. oszt. adókiróvásnál tapasztalt indokolatlan adóemelést ellen táviratilag kér orvoslást a pénzügyminisztertől. Általános megdöbbenést keltett ugyanis, hogy most, amikor az évek óta tartó gazdasági válság az ipari és kereskedelmi forgalmat nemcsak korlátozza, de meg is akasztotta, mindenféle képzelt alapon eddig nem tapasztalt skála szerint emelik az iparos és kereskedő közönség adóját.

Máthé József.

KÜLÖNFÉLÉK.

Iparos Polgártársak!

Köztudomású dolog, hogy napjainkban, az ipari munkásoknak és kisiparosoknak, ha a kenyérkereső szerszám kihull a kezükből, nincs megélhetésük! Ha már többé dolgozni nem tudnak, a nyomor és koldusbot jut osztályrészükül! Ha árvákat és özvegyeket hagynak hátra, ezek inségbe jutnak és szaporítják a kegyelemkenyeren élők számát.

Mivel sem az állam, sem a társadalom nem törődik kellően az ipari munkásnép életérdekeivel, azért önmagát kell okvetlen megvédenie a sors csapásai ellen.

Nem lehet, nem szabad engedniük, hogy munkaképtelenségük esetére a hajlékaikban, az ugyis szűken mért jólét helyébe, a nyomor és inség üssön tanyát.

Ezen tarthatatlan állapoton igyekeznek segíteni az 1893. év óta fennálló „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egylete”, mely még a legszegényebb munkásnak is alkalmat nyújt arra, hogy csekély áldozattal önmaga és családja jövőjéről gondoskodhassék.

Minden ipari munkásnak, minden kisiparosnak tehát arra kell törekednie, hogy öregsége vagy munkaképtelensége idején, ne jusson nyomorba és ne szoruljon mások kegyelemkenyerére!

A szerény keretű ipari munkálkodó emberek, akiknek nincs módjukban vagyont gyűjteni, egyedül csak úgy tudnak védekezni a sors csapásai ellen, ha *minél előbb és minél többen* sietnek tagjaivá lenni a „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egylete”-nek.

Megalakítandó városunkban ez egylet fiók-pénztárát: folyó év július hó 22-én (vasárnap) d. e. 11 órára az Iparos Önképző-egylet nagytermébe városunk ipari munkásait és kisiparosait szeretettel meghívom.

Szekelyudvarhely, 1906. jul. 21.

Solymossy Endre,

Iparos Önk.-egyleti elnök.

— A segesvári csata évfordulója.

A segesvári csata évfordulója, július 31-ike alkalmából ismét kegyelemes ünnepet rendeznek Petőfi s az elesett honvédek siremlékénél. A Segesvári Magyar Polgári Kör az ünnepély rendezésére kiküldötte: Bihary Istvánt, Dénes Jánost, Jakabffy Józsefet és Józsa Adolfot. Az ünnepély július 29-én lesz. A ren-

Rabonbán-lány, hős levante
Egymástól elzárva,
Társa után siró gerle
Még az sem oly árva.
Mert a gerle megtalálja
Valahol a párját,
De Csicsérék a szebb jövőt
Ugyan honnan várják?
A szerelem piros rózsza —
Hej sok a tövise,
Ha megvőz, fájó sebé
Vajjon, ki köti be?
— Oh bárcsak egy kis levelet
Küldhetnék el hozzá!
A fájó seb oda által
Addig-addig nyílal,
A szerelem találékony,
S gyógyítja nyílal,
Melyhez kötve kis levelke
Röppen át naponta...
Én Istenem, milyen kedves,
Kicsi galambposta!
— Utánad fáj az én lelkem...
Egyik levél sirja.
— Nélküled az élet sem kell...
A másik azt írja.
— Sem éjjelem, sem nappalom,
Nyugodalmam nincsen...
Jón a válasz: — Tiéd lesznek,
Ugy áldjon az Isten!

Budvárban most néma csend ül...
Lenn a völgyben a kard csendül,
Az ellenség támad.
Hős Rabonbán be se várja
Küküllőnél utját állja,
S büszkén neki vágat,

Összecsap a két ellenfél,
A haláltól egyik sem fél,
Pedig dúsan kaszál.
Csicsér is küzd, a hős, bátor,
De nyomul az ellentábor,
Utján ezer halál.

S amint nyomul balra-jobbra,
A Rabonbánt körül fogja,
El is csipik talán,
De ott terem a hős Csicsér,
Vele a győzelem, siker:
Szabad a Rabonbán!

— Köszönöm az életem!
S hogy megmentettél engemet,
Derek ifju vitéz:
Kérj akármilyen szíveséget
Kincsset, gyöngyöt, ékességet,
Hálám megadni kész.

— Kötelmem volt! Csicsér felel,
Hadur népét nem hagyta el...
De ha már adsz nekem —
Az életért, adj életet:
Leányodat, ki úgy szeret,
Boldog lesz, hidd, velem.

Csicsér szeméből könny pereg...
— Töröld le no, te rossz gyerek!
Igy szólt a Rabonbán.
Szerelmekről rég tudok;
Előbb Hadurnak áldozok
S legyen tiéd a lány!

És száll a füst... Nyerit a mén...
Regösök lelkes énekén
Boldog hazát eseng.
Csicservár és Budvár között
A sziv örök frigyét kötött
S az édes béke leng...

dező-bizottság csatlakozásra szólítja föl Segesvár várost s a vidék egyesületeit, hogy az ünnepély fényes, a dicső őshöz méltó legyen.

— **Andrássy Gyula gróf** magyar belügyminiszter nagyfontosságú kijelentéseket tett költségvetési beszédeben. Megmondotta, hogy Magyarországon többé szó sem lehet a közigazgatás államosításáról, sőt ellenkezőleg arról kell gondoskodni, hogy a törvényhatóságok ereje, ellenálló képessége és önállósága fokozódjék. Természetesen a döglöttek, a Tiszák és a halvaszülettek, a haladók felzokognak és a Nilus legöregebb krokodilus vénasszonyát is lepipáló sirámmal jajgatnak, hogy mi lesz a szegény vármegyei tisztviselőkkel, akik most már végleg elesetek attól a reménytől, hogy valaha állami tisztviselő válhassék belőlük. Törüljék le könnyeket a krokodilusok. Hiszen kezük ügyében van még Perczel Dezső zsebkenője...

— **Tulipán a fürdőben és a gyógyító forrásban.** Dr Hankó Vilmos, a székelyföldi fürdők és ásványvizek legalaposabb ismerője — nagyrdekű cikkelyt irt az „Erdély” c. honismeretű folyóiratba. A tulipán jegyében megindított hazafias mozgalom vezetőit reávezeti az erdélyi részben levő 41 fürdő fölkarolására, mert hiszen ezek nemzetgazdaságunknak valóságos rejtett kincsei. Cipőt, csizmát behozunk évenként 16, fabutort 11, szappant 4, gyerityát 3 és fél, gyufát 2, kesztyűt 2 és fél, dohányt 16, élesztőt 2 és fél, bort 9, cukrot 7 és fél, sört 4, friss gyümölcsöt 5, ásványvizet 1 és fél millió korona értékben. Csupán ezekért 100 milliónál jóval többet fizetünk a külföldnek (nagy részét Ausztriának). Fürdő-ügyünk mai fejlettsége mellett is 50 millió koronát képvisel, a mit magyar családok nyaralás, fürdőzés címén évenként külföldre visznek. Ez a sok pénz, ha visszatartható, ugy folya szegény országunkban, mint avar réten a hirtelen jött esőnek az aldása.

— **Udvarhelyvármegye iparfejlesztő bizottsága** folyó hó 26-án (csütörtökön) d. u. 4 órakor a vármegyéhez kistermében Ugron Ákos főispán, elnök vezetése alatt ülést tart.

— **Kossuth-szobor Sepsiszentgyörgyön** Ma (vasárnap) szentkatolnai Elekes Béla Háromszékvármegye főispánja védnökségével a Kolcza-féle kertben a felállítandó sepsiszentgyörgyi Kossuth-szobor alapja javára műsoros nyári ünnepélyt rendeznek Sepsiszentgyörgyön.

— **Székely fiúk elhelyezése** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a székely fiúknak ipari pályákra fölvételét Székelyudvarhelyt a vármegyéhezánál augusztus 6-án délelőtt 10 órakor, Székelykeresztúron a járási főszolgabírósnál, augusztus 7-én d. e. 9 órakor fogja megejteni. A felvételen 13 évet betöltött és legalább 4 elemi osztályt végzett fiúk jelenhetnek meg. A jelentkezéskor iskolai bizonyítványukat bemutatni tartoznak. Helybeli iparosok és kereskedők, kik tanoncot akarnak felvenni, a jelzett időben és helyen jelenjenek meg.

— **Gróf Batthyányi Lajos emléke.** Valamikor hajdanában volt olyan idő is, mikor nagyjaink a hazáért életüket is feláldozták. E nagyoknak emlékeit igaz szívből vajmi kevesen őrzik, hiszen ma már a tévelygők előtt a hazafiság vétek, azoknak ma már nem Isten, nem haza, hanem szavazati jog kell. De a keveseknek is mintaképe Szombathalvi Albert nyug. rendőrtanácsos, aki a szomorú emlékü új épület lebontása alkalmával megvette azon piros márvány-kockákat, melyeken

a vértanu gróf Batthyányi Lajos utolsó útját tette meg. Ezen márványtáblákat Kispesztén Kossuth-utca 27. sz. alatti házában lefektette járdának s fölébe szürke márványtáblát helyeztetett el a következő felirással: „Egy Kálvária, hol most állasz; stáció rajta minden egyes kőlap, melyre a szom letekin; egykor vértanu útját tette e márványon ment halni a szent ügyért gróf Batthyányi Lajos”. Üdülhetünk, hogy székely vérünkbeli való vér, aki a mai anyagi világban is ilyen szépen megbecsüli nagyjaink emlékét.

— **Zártkörű nyári táncmulatságot** rendez a helybeli csizmadia-ipartársulat folyó hó 29-én (vasárnap) a temetkezési segély-alap javára Sándor István (Koronkai-féle) kerthelyiségében. A multság kezdete d. u. 5 órakor. Belépti díj személyenként 1 K, családjegy 3 személyig 2 K. A zenét Sándorka zenekara fogja szolgáltatni.

— **Törvényjavaslat a mértékek használatáról.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter július 25-én délelőtre szaktanácskozást hívott egybe a mértékek használatáról és ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat megújítása végett. A szaktanácskozásra az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az ipari szakosztálya vezetőségét, Gaal Jenő és Bernát István elnököket és Zorád István titkárát küldte ki.

— **Uzsoda.** Az uszoda társaság f. hó 26-án (csütörtökön) d. u. 5 órakor a vármegyéhez kistermében alakuló ülést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgy. Az alapszabályok megállapítása s ennek alapján a megalakulás kimondása. 2. Választások. 3. Az építési feletti intézkedés. Székelyudvarhely, 1906 július 26-án. A végrehajtó-bizottság.

— **Szt.-Ferencendi gyűlés.** Július 16—18-ig folyt a Kolozsivart a Ferencendi rendtartományi gyűlés, melyen a helybeli zárda főnöke P. György József, mint Rendtartományi tanácsos vett részt. Az itteni zárda személyzetében semmi változás sem történt.

— **Küldöttség a minisztereknél, vagy „Ki-ki magának.”** Az állatok beszélgetéséből azt következtetik, hogy pl. a libák gyakran nem minden önzetlenség nélkül azt hangoztatják: „Ki-ki magának”, „Ki-ki magának” s egymás elől mohón kapkodják el a táplálékot. Nem mondjuk, hogy Marosvásárhely, a „székely főváros” vezetősége is ilyenformán cselekedett velünk és a Székelyföld többi városaival — a multban, de azt látjuk, hogy ők sokkal élelmesebbek, mint mi és a testvér székely városok. Mult héten is fölhasználták az alkalmat. Küldöttséggel vonultak Kossuth Ferenc kereskedelemügyi és Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszterhez. A küldöttséget Bedőházi János orsz. képviselő és Dr Bernádi György polgármester vezették. Kossuthnál a marosvásárhelyi vasutállomás kibővítését és Kolozsivartól Marosvásárhelyig a Mezőségen keresztül egy rendes járatu vasut építését; Apponyitól a város iskoláinak államosítását kérelmezték. A miniszterek szívélyesen fogadták őket s természetesen most is, mint mindig teljes jóindulatukról biztosították. Tehát a marosvásárhelyiek tulteszik magukat minden „naivitás”-on. Nekik szükségük van a kolozsivart—marosvásárhelyi egyenes székely vasútra. Meg is kapják, mert ők az ország szíve felé „matat”-nak; nekik elsőbb kérdés az, hogy Budapesthez közelebb jussanak, mint hozzánk. Nekünk mintha példát szolgáltatnának, hogy tőrekedjünk mi is Budapest felé és kérelmezzük szintén a Marosvásárhely—székelyudvarhely között kiépítendő egyenes irányú

székely vasutat. Ne féljünk az árnyékunktól; ne várjuk, hogy önként ölünkbe ömöljön az áldás. Tegyük mi is valamit! Marosvásárhely folyton kopogtat, zörget és számára „nyitattik”. Előttünk azonban a legtöbb égető kérdés kapuja, jámbor ohajtásnak — talán örökre — zárva marad...

— **Az új bukaresti ev. ref. pap.** Márton Árpád küsmödi ev. ref. papot a bukaresti egyház egyhangúlag papjává választotta. Nehéz hivatás, de épen oly szép. Oda menve idegenbe az odaszakadt véreinknek édes anya nyelvünkön hirdetni Isten igéjét, megtartani őket az édes hazának nyelvben, gondolatban, erzelemben, oly nemes hivatás, melyet egy oly rátermett, kitűnő szónok képes betölteni, mint Márton Árpád, a kit ifjuságának teljében ért e nagy megtiszteltetés. Uj állomását szeptember 2-án foglalja el, hova elkiseri minden jó kívánatunk.

— **Székely iparunk pártolása.** Csak néhány rövid sorban fogunk megemlékezni a székely iparunk pártolásáról. Csak rövidesen, de ha szükségét fogjuk látni, kiterjeszkedünk részletesebben, s bele nyulunk a kissé kényes darázs-fészekbe s leplezzük azon tényezőket, akik nemhogy vármegyéink iparát fejleszteni, népének kenyeret adni igyekeznének, hanem épen megfosztani akarják attól is, ami már megvan. A Sövidékről elvitték a gyufagyárt, ahol három község népe kapott kenyeret s a nemtörődömség, a szükmarkuság miatt ugy látszik Filep Dezső is bel- és külföldön egyaránt híres agyagipari műtermét kénytelen lesz beszűntetni, mert minden hathatósabb támogatás nélkül kénytelen Korondon egy nem megfelelő műteremben dolgozni és dolgoztatni. Hogy pedig életrevaló vállalkozása, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a legtöbb megrendelése Angliából és Észak-amerikából van. Sajnos azonban, szegény ember ő is, mint még oly számosan s nem képes arra, hogy saját erején megfelelő műtermet rendezzen be, s e körülmény miatt nagymérvű megrendeléseket kénytelen visszautasítani. Igy nemrégiben Lipcséből kapott egy 25 000 koronás megrendelést, melyet újabb és újabb és nagyobb mérvű megrendelés követett volna. De hiába! ő képtelen volt eleget tenni, mert támogatást nem lelt sehol. A kereskedelmi miniszteriumhoz fordult 4000 K, mond négyezer korona kamatmentes kölcsönért és higgyétek el székely atyámfiai, nem kapta meg. Azzal utasították el: „egy Filep, akinek olyan jó neve van külföldön, ne tartassa ki magát az állam által”. Nem kártartás akar ez lenni, hanem kezdet és nem alamizsna, hanem becsületes kölcsön, míhez iparosember ma az állam nélkül nem juthat. — Ebből akart egy műhelyt berendezni, hogy aztán nemsokára 25—40 korondi fazekasnak adjon megélhetést, tisztességes munkát. Kapott régebb államegylet 1000 és egy párszáz koronát, amelyből az állam építetett részére egy kementét, amely azonban használhatatlan, mivel viz fakadt bele. És ilyen körülmények között is eleget tett kötelezettségének, hiszen előírás szerint — egy székely fazekast teljesen kiképezett. Hogy pedig milyen munkákat készít ilyen elhagyott állapotában is, legyen elég bizonyíték az, hogy 1905-ben Liègben ezüst érmet nyert, Milanóban oly szívesen fogadták a kiállított tárgyait, hogy nemcsak azonnal elkelték, de számtalan utána rendelést is kapott. Ugyintén a bukaresti kiállításon is az első közt van s biztosak lehetünk arról, hogy innen is el fogja hozni az érdemkoszoruját. Nemrégiben New-Yorkból kapott ajánlatot, hogy heti 160 K fizetést adnak, ha kimegy. Ilyen sanyaru viszonyok között nem cso-

dalom, ha itthagya „fájó szívvel bár” szülötte földjét és szaporítja a kivándorlók számát egygyel, de nagyon értékes egygyel. Hiszen Korondot a modern fazekasság művészetére megtanítva, kenyeret adna a népnek. Jelenleg ujra bent van 4000 korona kamatmentes kölcsönért a kérése Reméljük, amidőn százezreket elköltöttek a darabontok az ország eltiprására, ennek a nemzeti kormányknak lesz 4000 koronája: egy vidék felvirágoztatására

— **Kuruc hangverseny.** Veres Sándor opera-énekes, a m. kir. operaház volt bariton énekes, hangversenykörúton van. Meglátogatja az utba eső székelyföldi városokat és kiválóbb fürdőinket, hogy a magyar dalművészzel mindenütt hódítson. Tegnap este a Sándor István (koronkai-féle) vendéglőjének kerthelyiségében Kónya Sándor zenekarának közreműködésével tartotta meg hangversenyét. Ma pedig Homoród-fürdőn fogja gyönyörködtetni a közönséget. Társaságában van Mátrai Gyula nyug. színész, aki a rendezés nehéz munkáját teljesíti a körúton.

— **Homoród fürdő üdülnek** (folytatás): Szakál Sára Baja, Czako Ferenc huszárszázados Pozsony, Szobotka Rezső főmérnök Székelyudvarhely, Dr Szabó J. és családja Pancsova, Róth Mártha tanító felesége Rozsnyó, özv. Szabó Károlyné Székelyudvarhely, Csanády Zalán bíró és családja Székelyudvarhely, Farkas Jenő ref. lelkesz Póka, Tamás Ilonka Beszterce, Dr Wittig-schlager Rezső orvos Pancsova, özv. Csiky Imréné Kolozsivart, Lukácsffy Klára Lengyelfalva, Horváth Akos főszolgabíró családja Erzsébetváros, Wittig-schlager Emma magánzó Pancsova, Csiky János hírlapíró Budapest, Horváth Laura Székelyudvarhely, Baczó Róza Székelyudvarhely, Dr Bilinczy Lajos képezdei igazgató Nagyszében, Nagy Antal áll. főnök Szerdahely, Forgács Ferenc, Rác Gerő ny. min. tan. Budapest, Székely István tanár Budapest, Gombás Gyula p. ü. számell. Marosvásárhely.

— **Szováta fürdő** vendégeinek száma eddig meghaladja az 1200-at.

— **Tanítók a tejjgazdaságban.** A sárvári tejjgazdasági iskolában aug. 16—31-ig gyakorlati tejjgazdaságtanfolyam lesz néptanítók részére főleg a tejszövetkezetek vezetésében részes tanítóknak gyakorlati kiképezetése végett. A tanfolyamra 20 nep. tanítót fognak felvenni, akik egyenkint 70 korona államegylet kapnak.

Közbirtokossági ügyek.

Erdőpanama — mindenütt.

Szegény székely testvérek, de megvert benneteket a Teremtő azzal az atkozott erdőmanipulációkkal! Egyrészt az erdőtervény helytelen rendszere és alkalmazása, másfelől pedig a pócák iszonyu tömege kiszivta ősi szittya véreket, hogy aztán viaszmodra hajlitgassanak jobbra-balra a politikai vigécek.

Mindenütt veszedelem környékez és lábaitok alól sebes-vágtatva rohan a föld, pusztul annak felületéről az erdő, mert ősi szokásaitoktól, becsületes jóhiszeműségeket lelkiismeretlen kihasználásával megfosztottak.

Erről tanuskodik a zágoni közbirtokosság esete is, melyet a Magyar Nemzet hozott felszínre.

A zágoni közbirtokosság ugyanis — mint a nevezett lap írja — eladta az erdejét. Az eladásra szánt erdő komplexumából 800 kat. holdat kiszakítottak azon a címen, hogy az teljesen hasznavehetetlen, sem a vevő, sem senki pénzt nem ad érte, tehát szabad kézből kell ugy eladni és értékesíteni, a hogy lehet. Kéz alatt valaki-

csakugyan ígért is a 800 holdért 4000 koronát. Minthogy azonban közbirtokossági erdőről volt szó, ezt az eladást is felkellett terjeszteni jóváhagyás végett a földmívelési miniszteriumhoz. A földmívelési miniszterium az eladáshoz ugyan hozzájárult, de hogy a szabály megtartassék, a nyilvános árverést rendelte el. A 800 katasztrális hold tehát nyilvános árverésre tüzetett ki. Ezen az árverésen egy székely fakereskedő cég volt az egyetlen árvevő s ez a 800 holdért, mely hasznavehetetlen, értéktelen erdőnek van minősítve, a melyet kéz alatt 4000 koronáért el is akartak már adni: 131 000 koronát ajánlott. De ez még nem elég. A százharmincegyezer koronás ajánlat után két újabb ajánlat is történt. Egyiket egy nagyon ismert cég tette és

ígért 135 000 koronát, a másikat egy romániai cég, mely 140.000 koronát ajánlott a 4000 koronás 800 hold területért. Ezek után a közbirtokosság most már maga is közbelépett, hogy az ő négyezer koronás objektumát a miniszter még 140 000 koronáért se adja el. Ez ügyben Kelemen Lajos, Háromszék megye tisztii főügyésze, a minap járt a közbirtokosság érdekében Daranyi miniszternél.

A panama világosan meg van állapítva. Jogunk van követelni a nevét annak a »valakinek«, aki a 140.000 koronás erdőt 4000 koronáért akarta megszerezni. Lássuk ki legyen ő és merre van hazája? Reméljük — a zágoni közbirtokosságtól kimerítő értesítést kapunk az esetről.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Bágyadtság
és rugékonyság hiánya ellen mindenkor a masszage (gyurókenő kura) ajánlható, mely kura, ha ahoz a székely havasi

INDASZESZ

gyógyfü-sósorszesz)

lesz használva, feltétlen beválik. Rendbehozza az ellankadt idegeket, üdit, frissit, eltünteti a fejfájást, náthát és már rövid használat után tetemesen enyhíti a csusz, köszvény, tagzsárgatás és minden meg-

hülésből eredő fájdalmakat. Kapható mindenütt 2 és 1 koroás üvegekben. Készíti Balázsovich Sándor Korona-gyógyszertára Sepsiszentgyörgy.

Sz. 3177-906. kig.

HIRDETMÉNY.

A város vasut melletti 10 holdnyi területű kaszálójának 6 évre fatelep céljára leendő nyilvános árvevzéseni haszonbérbe adása város tanácsánál folyó évi augusztus hó 1-én d. e. 10 órakor lesz.

Székelyudvarhely, 1906 július 17. Gotthárd, polgármester.

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár

állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyánffy J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

A szépség egyik főkélléke a szép arcbőr.
Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni,
a FÖLDES féle

Margit-crème

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit crème egy rendkívül finom, kellemes szikosságu, gyorsan felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10-20 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltüntet szepőt, májfoltot és mindenemü börtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatuvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg annak fényét, mint a puder elveszi, a bőrt táplálja, mitől az gyermeked üdéséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Leglényesebb előnye, hogy higányt, ölmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K, kis tégelynek 1 K.
Margit-szappan 70 f, Margit-puder 1-20 K,
Margit-aroziv 1 K, Margit-fogpép 1 K.

Készíti:
FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész. Aradon.

8 koronás rendelések bértmentveküldetnek
Kapható: Kocz Armin és Solymossy János gyógyszerüzében.

A székelyudvarhelyi Önkéntes tűzoltó egyesület

8 fizetéses **őri állásra** havi 32 korona fizetés mellett pályázatot hirdet. Kiszolgált hadkötelesek előnyben részesülnek.

Pályázati kérések július hó 25-ig a parancsnoksághoz beküldendők.

A Parancsnokság.

TOCK - COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta horból párolt. Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

CAMIS ÉS STOCK

pároló-telepe
FIUME - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

FOGÁK

a legfinomabb amerikai gyártmány, könnyen megszokhatók és rágásra tökéletesen használhatók. Darabja 2 forinttól 4 forintig. A fogak tömése a legújabb és legjobb módszer szerint 3 koronától 6 koronáig darabonként. — Foghuzás érzéketlenítéssel 2 korona. Múterem Székelyudvarhely Árpád-utca 10. sz. alatt.

Dr Kovács Géza
egy. orvostudor, fogorvos.

Thomassalakliszt

csillag védjeggyü.

a legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrágya

minden kalászos, kapás és takarmánynövény (lóhere, lucerna stb.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is. Sziveskedjék a védjegyre, ölmzártra és tartalom-jelzésre ügyelni!

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Teréz-körut 3. sz.

a Thomaspfoszfatfabriken G. m. b. h. Berlin, vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemü fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, disznúárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemü közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ölmzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb árakon.

Mindig friss fűszerárak!

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1906.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jöhírü fűszerkereskedését vétel utján átvettem és azt ezentul saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kívül minőségü és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos
fűszerkereskedő.

A „SZEKELY-UDVARHELY” hirdette a leg-eredményesebb.

KÉRJEN
csak
Seller és Kary-féle

FREDIN

legjobb tisztítószert minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcaif, oscarria, chevreaux és lakkeipöh. Bécs, XIII.